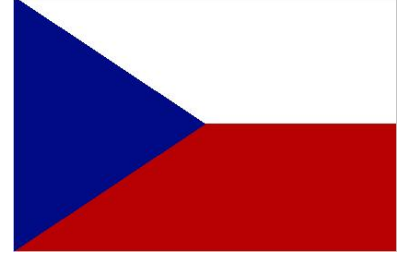

Çek Cumhuriyeti Ev ve Mutfak Eşyaları Sektörü

Mayıs 2019

ÇEKYA

Genel Ekonomik ve Demografik Göstergeler

Nüfus	10 606 000 (IMF,2019 tahmini)
Dil	Çekçe, Slovakça
Yüzölçümü	78 886 km ²
Başkent	Prag
Para Birimi	Çek Korunası (CZK) 1 USD = 22,92 CZK 1 TL = 3,84 CZK
Başlıca Şehirler	Prag, Brno, Ostrava, Plzen Liberec
GSYİH	246.161.000.000 USD\$ (IMF,2019 tahmini)
GSYİH Büyüme Hızı	2,9 (IMF,2019 tahmini)
Kişi Başına Düşen Milli Gelir	23.210 US\$ (IMF,2019 tahmini)
Enflasyon	% 2,15 (Inflation.eu, 2018 ortalama)
İhracat	202.309.830.000 US\$ (2018)
İthalat	183.993.128.000 US\$ (2018)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Trademap, Inflation.eu

Çekya, Avrupa'nın merkezinde, 78.866 km²'lik bir alanda, kara ile kuşatılmış bir ülkedir. Kuzey Denizi, Baltık Denizi ve Adriyatik Denizine olan mesafesi eşittir. Sınır uzunluğu Polonya ile 761,8 km, Almanya ile 810,3 km, Avusturya ile 466,3 km ve Slovakya ile 251,8 km'dir.

Avrupa'nın belli başlı akarsuları Çekya topraklarından geçerek Kuzey denizi, Baltık ve Karadeniz'e ulaşmaktadır. Bunlar, Bohemya'da yer alan Labe (70 km) ve Vltava (433 km), Moravya'da yer alan Morava (246 km) ve Dyje (306 km) ile Silezya ve Kuzey Moravya'da yer alan (Odra 135 km) ve Opava'dır (131 km).

Çekya iki dağ silsilesinin kenarında yer almaktadır. Moravya ve Elbe nehri vadisi dışında, deniz seviyesinden 500-600 metre yüksekliğindeki dağlık yapı hakimdir. En yüksek dağlar Krkonose (zirve 1.603 m), Sumava ve Karpatlar'dır. Ülkenin deniz seviyesinden yüksekliği 450 metredir.

Ülkenin iklimi, Atlantik Okyanusundan gelen akımlarla kıta ikliminin bir kombinasyonu olup, genelde ılımlı olarak nitelendirilmekle beraber Türkiye ortalamaları ile mukayese edildiğinde oldukça farklıdır. Yazın en sıcak olduğu temmuz ayında dahi ortalama ölçülen sıcaklık 18 derece civarındadır. Yıllık ortalama ise 10 derecenin altındadır.

Ülkede 3 ulusal park mevcuttur: Krkonosky NP, Podyji ve Sumava. Ülkenin önemli bir kısmı tabii açıdan koruma altındadır. Bu bağlamda, spor, turizm, avcılık ve balıkçılık önem verilen hususlar arasındadır.

Ormanlık alanlar ülkede oldukça önemli yer kaplamakta olup toplam alanın yüzde 33'ünü teşkil etmektedir ve büyük bir bölümü iğne yapraklı ağaçlardan oluşmaktadır.

NÜFUS

Çekya'nın toplam nüfusu 10,6 milyondur. Çekya'da nüfus oldukça durağandır. Kadın nüfus (% 51), erkek nüfustan (% 49) biraz daha fazladır. Çekya'nın nüfusu yıllık ortalama 86 bin kişi artmıştır.

Çekya diğer Avrupa ülkeleri gibi yaşlı bir nüfusa sahiptir. Ortalama yaş ömrü 76,4'tür. Ortalama ömür erkekler için 73,1 yıl iken, bayanlarda 79,9 yıldır.

Çekya etnik açıdan son derece homojen bir nüfusa sahiptir. Nüfusun yaklaşık % 0,6'sı kadar Morovyalı ve Silezyalı, % 0,2'si kadar da Alman mevcuttur. Ayrıca, tamamen asimile olmuş 300.000 kadar Slovak nüfus tahmin edilmektedir. Roman ve Lehler de bulunmaktadır. Her ne kadar göçmenler nüfus artışında önemli rol oynasa da, Çekya dışardan yoğun göç alan bir ülke değildir.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

Orta Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri olan Bohemya, Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu'nun bir parçasıydı. Mezhep kavgalarından dolayı çıkan 15. yüzyıldaki Hussit Savaşları ve 17. yüzyıldaki Otuz Yıl Savaşları Bohemya halkına büyük zararlar verdi. 16. yüzyıldan itibaren bölge Habsburgların yönetimi altına girdi. Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu zayıfladıkça,

Bohemya önce Avusturya İmparatorluğu sonra da Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir parçası haline geldi.

Avusturya-Macaristan İmparatorluğu I. Dünya Savaşı sonunda yıkılınca 1918 yılında Slovakya, Bohemya, Moravya, Silezya, ve Karpat Rutenya birleşerek Çekoslovakya adında bir ülke haline geldiler. II. Dünya Savaşı'nın başlamasından sonra Slovakya Nazi Almanyasıyla anlaşarak Çekoslovakya'dan ayrıldı. 9 Mayıs 1945 tarihinde Alman işgalinden sonra Çekoslovakya tekrar birleşti. 1948 yılında yönetim komünistlerin eline geçti. Bu tarihten sonra 41 yıl boyunca Çekoslovakya Doğu Blok'unda yer aldı.

5 Ocak 1968 tarihinde iktidara gelen Alexander Dubček siyasi bir liberalleşme dönemi başlattı. Ancak Prag Baharı adı verilen bu dönem aynı yılın 20 Ağustosunda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Varşova Paktı müttefiklerinin (Romanya hariç) ülkeyi işgal etmesi ile sona erdi. Kasım 1989'da Çekoslovakya Kadife Devrimi adı verilen "kansız" bir karşı-devrimle kapitalizme dönüş yaptı. 1 Ocak 1993 tarihinde ülke barışçı bir biçimde Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olmak üzere iki ülkeye ayrıldı. Her iki ülkede geniş çaplı ekonomik reformlar yapıldı. Çek Cumhuriyeti 12 Mart 1999 tarihinde NATO'ya 1 Mayıs 2004 tarihinde de Avrupa Birliği'ne katıldı. 2016 yılında ülkenin resmi adı olan Çek Cumhuriyeti kısaltarak Çekya yapılmıştır. Ülke yeni ismini Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kurumlara bildirmiştir. Resmi yazışmalarda Çek Cumhuriyeti kullanılmaktadır. Çekya bir tür kısaltma olarak kullanılmaktadır.

Çekya, bugün, insan haklarına dayalı, çoğulcu ve demokratik siyasi sistemi haiz bir ülkedir. İki kanatlı parlamenter bir sisteme sahiptir. Ülkede yasama yetkisi, 4 yıl için seçilen 200 milletvekilinden oluşan Meclis ile, 1/3 ünün yenilenmesi için her iki yılda bir seçim yapılan ve 6 yıl için seçilen senatörlerden oluşan 81 üyeli Senatodan müteşekkil Parlamento tarafından yönetilmektedir.

EKONOMİK YAPI

Çek Cumhuriyeti 2004 yılında AB'ne üye olan 10 ülke içinde en fazla yabancı sermaye alan ve sahip olduğu potansiyel itibariyle gelişme şansı en yüksek olan ülkelerin başında gelmektedir. Makroekonomik istikrarın yanı sıra, ülkenin dış ticaret yapısındaki köklü değişiklik ve AB coğrafyasındaki konumu, vasıflı işgücü ve uygun yatırım ortamı nedeniyle artmakta olan doğrudan yabancı sermaye girişi büyüme için gerekli şartları sağlamış durumdadır.

Ekonomi son üç yılda ortalama % 6'nın üzerinde büyümüştür. Çek ekonomisi, global krizle bağlantılı ihracat talebindeki keskin daralmanın da sonucu olarak, uzun bir dönemden sonra ilk defa küçülmeye başlamıştır. 2008 yılında büyüme % 3,1 ile sınırlı kalmıştır. 2009 yılında Çek ekonomisinin % 4,7 oranında daralmıştır. 2010 yılında yeniden büyümeye başlayan Çek ekonomisi ise % 2'nin üzerinde büyüme gerçekleştirmiştir. 2011 yılında ise büyüme 1,8 ile sınırlı kalmış, 2012 yılında % 0,9 oranında daralan ekonomi, 2013 yılında da % 0,9 oranında daralma devam etmiştir.

Çek ekonomisinin performansı dış talebe dayanmaktadır. 2014 yılında Euro bölgesinde yaşanan toparlanma ve iç talepteki artış Çek ekonomisini pozitif yönde etkilemiştir. 2015 yılında ekonomide %5,3, 2016 yılında %2,6, 2017 yılında 4,29 büyüme gerçekleşmiş, 2018 yılında ise %3,5 oranında artan GSYH'nin, 2019 yılında % 3 oranında artarak 277 milyar \$ olması beklenmektedir.

Çek ekonomisi ağırlıklı olarak ihracata yönelik sanayileşme politikası çerçevesinde şekillenmiş bir ekonomi özelliği taşımakta ve ekonominin tüm dinamikleri dış etkenlere duyarlı, özellikle AB'deki (ağırlıklı olarak Almanya) gelişmelere bağımlı bir durumdadır. Çekya ekonomi yönetimince mevcut durumun sakıncaları ciddi anlamda analiz edilmiş olup, AB'ye bağımlılığın azaltılmasını teminen, ihracatta pazar çeşitlendirmesi hedeflenerek bu konuda ciddi adımlar atılmıştır. Temmuz 2012 itibarıyla hazırlanarak yürürlüğe konulan 2012- 2020 İhracat stratejisinde alınan tedbirlerle ihracatta AB ye bağımlılığın azaltılmasına yönelik uygulamalar başlatılmıştır.

Çekya'nın dış ticarete ağırlıklı olarak uluslararası üretim zincirinin bir parçası olması ve ihracatın önemli kısmını sermaye mallarının oluşturması ülkeyi küresel kriz sonucunda yaşanan ticaret şokuna ve dış talepteki daralmaya çok duyarlı hale getirmiştir. Ekonominin ağırlıklı olarak ihracata dayalı olması ve ticaretin ağırlıklı olarak başta Almanya olmak üzere AB ülkeleri ile yapıyor olması ve global krizden en çok etkilenen otomotiv sektörünün ihracat içinde önemli yer tutması göz önünde bulundurulduğunda, bu sürecin etkileri devam etmekte olduğu görülmektedir. Almanya başta olmak üzere özellikle AB ülke ekonomilerindeki gelişmelere de bağılı olarak, Çek ekonomisinin gelişmesi beklenmektedir.

Mevcut reformlara rağmen, siyasi açıdan son derece hassas bir konu olan sağlık ve sosyal güvenlik reformlarının hala gerçekleştirilmemesine bağılı olarak, bütçe açığının, ülkenin uzun dönemli ekonomik istikrarı ve AB kriterlerine ulaşılması açısından bir tehdit olduğu değerlendirilmektedir.

Sağlıklı makroekonomik göstergelerin devam etmesine, kurumsal ve iş gücü vergilendirmelerinin yeniden düzenlenmesi, eğitim ve inovasyon politikaları gibi iş çevrelerini doğrudan ilgilendiren yapısal uyum politikalarının başarısına da bağılı olarak, Çek ekonomisi, küreselleşmenin nimetlerinden faydalanmaya devam edecektir. Ayrıca, halihazırda son derece sıkı olan kredi alma sürecini basitleştirici yeni bankacılık düzenlemelerinin getirilmesi ve dalgalı kurda aşağı yukarı oynayan Çek Kronundan, "Euro" geçişin tamamlanması durumunda Çekya yabancı yatırımcı için daha çekici olabilecektir.

Bununla birlikte, mevcut reformlara rağmen, siyasi açıdan son derece hassas bir konu olan sağlık ve sosyal güvenlik reformlarının hala gerçekleştirilmemesine bağılı olarak, bütçe açığının, ülkenin uzun dönemli ekonomik istikrarı ve AB kriterlerine ulaşılması açısından bir tehdit olduğu değerlendirilmektedir.

İlk bakışta, küreselleşme açısından büyük önem arz eden ticaret politikalarının önemli ölçüde AB tarafından belirlendiğini bir tarafa bırakacak olursak, Çek Hükümetinin doğrudan rol oynayacağı ve gerçekleştirebileceği öncelikli konular bulunmaktadır. Bu öncelikli konular aşağıda sıralanmıştır.

Piyasa başarısızlığı ve yayılma etkisi nedeniyle, küreselleşme ile bağlantılı olan yatırım teşvikleri ve piyasa destek mekanizmaları ekonomik açıdan geçerliği ispatlanabilir olmalıdır. Teşvikler, uzun dönemde katma değeri daha yüksek yatırımlara kaydırılmalıdır.

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği uluslararası işçi hareketliliğinden doğan imkanlardan yararlanabilmek açısından göçmenlik mevzuatında reformlar gerekmektedir. Yeşil kart uygulamasının yanı sıra, kalifiye işçi göçünü sağlayacak yeni göçmenlik programlarına başlanmalıdır.

Sağlam bir ulaşım altyapısı firmaların yatırım için yer tespiti aşamasında dikkate alınan önemli bir faktördür. Ulaştırma projeleri için, 2007-2013 döneminde kullanılmak üzere AB'den sağlanan fonların kullanımında, proje öncelikleri ve uygulama mekanizmaları dikkatlice incelenmelidir. Kamu ihalelerinde etkinliğin artırılması kayda değer diğer bir husustur. Özel sektör-kamu iş birliğine, her birinin kendi önceliklerine de bağlı kalarak önem verilmelidir. Karayolu ve demiryolu kullanımında denge sağlayıcı, birden çok taşıma türü kullanımında rekabet artırıcı önlemler alınmalı, demiryolu taşımacılık sektörüne gereken hassasiyet gösterilmelidir.

Prag, iş çevreleri için en önemli cazibe merkezi konumunda olup Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri içinde daha büyük bir rol oynama potansiyeline sahiptir. Ancak, bu metropol alanın genişlemesini sınırlayıcı, bilhassa ulaşım tıkanıklığı ve konut sorunu gibi faktörlerin bir an önce gündeme alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Patent konusunda müracaatların ibraz edileceği merci Çek Patent Ofisidir. Yabancı müracaatçılar Çek Patent Vekilleri tarafından temsil edilmelidir. Kaydedilen patentler, patente müracaat tarihinden itibaren 20 yıl süreyle geçerlidir. Bir kullanım modelinin koruma hakkı süresi beş yıl olup, bir beş yıl daha uzatılmaktadır. Patent veya koruma hakkını muhafaza etmek için yıllık ücretin ödenmesi gerekmektedir.

Ticari markalar, Çek Cumhuriyeti'nde uluslararası sözleşmelere dayanan geniş bir korumayı haizdir. Markanın korunması bakımından arzu edilen bölgenin büyüklüğüne göre markalar yalnızca Çek Cumhuriyeti'nde ya da AB içinde tescil edilebilmektedir.

Dağıtım Kanalları

Son yıllarda görülen hızlı ekonomik gelişmeler ve yüksek miktardaki yabancı doğrudan yatırımların etkileri ticaret hayatında da kendini hissettirmiştir. Giderek artan büyük supermarket zincirleri nedeniyle gerek ithalatçılar gerek üreticiler doğrudan perakendeciye dağıtım yaptıkları gibi büyük depoların ve büyük toptancıların ortaya çıkmış olması nedeniyle dağıtım sistemi de giderek yerini zincir mağazacılığa ve depoculuğa bırakmaktadır. Küçük işletmelerin de giderek zincir haline gelmeye çalıştıkları ve kendi dağıtım ağlarını kurmaya çalıştıkları görülmektedir. Ancak, Çek Cumhuriyeti'nin günöbirlikçiler dahil edildiğinde (ki bunların sayısı 100 milyondan fazladır) yılda 105-106 milyon turist çektiği göz önüne alındığında hala perakendeciye ve tüketim sektörüne yapılacak küçük çaplı dağıtım hizmetlerinin öneminin büyük olduğunu belirtmek gerekir. Bu nedenle, gelişmeler şehirlerin dışında sürekli olarak ticaret merkezlerinin kurulması ve depoların kurulması şeklinde olmaktadır.

Çek Cumhuriyeti, Avrupa tarzı gelişmiş bir dağıtım sistemine sahiptir. Pazarın birçok alt segmentlerinde acenta ve distiribütörlerin etkinliği ve gücü gün geçtikçe artmakta ve kadroları genişlemektedir. Halihazırda teknik açıdan yeterli acentalar bulmak mümkün olmakla birlikte pazarlama ve müşteri hizmetleri stratejilerinde desteğe ihtiyaçları vardır. Distiribütörlerin kar marjları diğer Avrupa ülkelerinden farklı değildir. Saha satış temsilcisi ortalama 30.000 Çek Kronu (1.500 \$) + komisyon (ürüne bağlı olarak %5-10 arasında değişmektedir) ve araba, seyahat masraflarını talep etmektedir.

Amerikan tarzı süpermarketlerin ve Avrupa tarzı hipermarketlerin, alışveriş merkezlerinin her geçen gün sayılarının artmasına ve hafta sonu dahil günün 24 saatinde geniş ürün yelpazesi sunma, düşük fiyat avantajları ve rekabet güçlerine rağmen, bakkal, eczane, butik tarzı konfeksiyon mağazaları ve müzik cd satış yerlerine Prag sokaklarında hala rastlanmaktadır. İsveç İKEA, İngiliz TESCO, Alman OBİ, Lidle, Hornbach, Baumax gibi büyük zincir mağazaların sayısı gerek ülke çapında gerek Prag'da her geçen gün artmaktadır.

Uluslararası toptan ve perakende ticaret şirketlerinin Çek Cumhuriyetine yatırımları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Bu aşamada, birleşmeler ve yeni şubeler açmak şeklinde yatırımlar devam etmektedir. Gözden kaçırılmaması gereken en önemli husus, hızlı gelir artışına rağmen, pazarın büyük olmaması ve nüfus artış hızının (0) veya (-) olmasıdır.

Tüketici Tercihleri

Çek tüketiciler ve firmalar son derece fiyat duyarlıdır. Ancak, son zamanlarda refah seviyesindeki artışa paralel olarak marka tercihleri de ön plana çıkmaya başlamıştır.

Her ne kadar kredi kartı kullanımı yaygınlaşmaya başlasada, Çek Cumhuriyeti hala nakit paranın geçerli olduğu bir pazardır.

Serbest piyasa ekonomisine geçişten bu yana çok yol almış olmakla birlikte, satış sonrası destek ve müşteri hizmetleri hala Avrupa standartlarına ulaşamamıştır. Müsteri memnuniyeti sistemi uygulaması hala eksikliği olan geliştirilmeye açık bir konudur.

Reklam ve Promosyon

Doğru acentayı bulmak ve onu en uygun şekilde desteklemek Çek pazarında başarı elde edebilmek için en önemli faktördür. Firmalar, satışlarını etkin tanıtım ve reklam kampanyaları ile artırabilirler. En uygun kampanya stratejilerinin tesbitinde, şüphesiz acentalar önemli rol oynamaktadırlar. Çek pazarının çok büyük olmadığı dikkate alındığında, maliyetli reklam kampanyalarına ihtiyaç bulunmamaktadır.

Yabancı firmalar, acentaları depo ve ekipman gibi imkanları sağlarken, tanıtım ve reklam masraflarını karşılamak durumundadır.

Ticaret fuarları tarihi orta çağa kadar uzanan Avrupa'da bir yaşam tarzıdır. Buna bağlı olarak, özellikle Brno ve Prag'da düzenlenen uluslararası fuarlara katılım, sadece Çek Cumhuriyeti pazarı için değil, aynı zamanda Polonya, Slovakya, Avusturya ve hatta Rusya pazarına yönelik göreceli olarak daha az maliyetli bir tanıtım yöntemidir.

Çek Cumhuriyeti'nin küçük bir pazar olmasına bağlı olarak, her sektörde karar alıcıların sınırlı sayıda olması nedeniyle, bu kişileri hedefleyen seminerler, basın duyuruları ve medya kampanyaları etkin bir diğer yöntemdir.

Parakende açısından bakıldığında ise mağaza promosyonları yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Çek Cumhuriyeti'nde ambalajın etiketinde, ambalajın üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır. Etiketlenmesi gereken ambalajlama ve etiket formatı çeşitli kararlarla hukuki düzenlemeye tabi tutulmuştur. Ambalaj üreticileri, ithalat ve ihracatçıları, ilgili makamlara sunacakları yıllık raporlarında üretilen, ithal veya ihraç edilen paketleme malzemesinin miktarını, yapıldıkları malzemeleri belirtmek durumundadır.

Benzer şekilde, ambalajlı ürün satan şirketler, kullanıcılara ambalajın kendisi ve atığı (geri alınması, toplanması, yeniden kazanılması, dönüştürülmesi, atılması vb.) konusunda bilgi sağlamak zorundadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Çek pazarında satış yapabilmek, başarılı olabilmek için Çekçe konuşmak esastır.

Ürün kataloglarının Çekçe olması idealidir. Ancak, birçok uluslararası firmalarda üst düzey yönetici pozisyonunda Çekçe bilmeyen kişilerin çalıştığını dikkate alınca en uygun, en etkin olanının hem İngilizce hem Çekçe katalog bastırmaktır.

Ülkede metrik sistem geçerlidir. Ürün etiketlerinin mutlaka Çekçe olması gerekmektedir.

Birçok pazarda olduğu gibi, Çek pazarında da iş yapabilmek için, Çekçe bir web sayfasına sahip olmak faydalı olacaktır. Yabancı firmaların web sayfaları genelde İngilizce/Çekçe olmakta, üçüncü dil olarak Almanca kullanılmaktadır. Web sayfasına sahip olmak pazardaki varlığınıza bir meşruluk kazandırırken müşterilerinize ulaşmak ve etkilemek için de önemli bir araçtır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Çek Cumhuriyeti, 10.000 km'yi bulan bir demiryolu ağına sahiptir. Karayollarının toplam uzunluğu ise 55,6 bin km'yi bulmaktadır. Karayollarının sadece 633 km'si otobandır. Çek Cumhuriyeti'nde iç sular taşımacılıkta kullanılmakta, son yıl itibariyle 2,2 milyon ton yük nehirlerde taşınmaktadır. Ülkede, 19'u uluslararası olmak üzere toplam 90 adet havalanı bulunmaktadır.

Çek Cumhuriyeti ile yapılan ikili ticaretimizde mallar genel olarak karayolu ile taşınmaktadır. 2008 ve 2009 yıllarında ülkemiz taşımacılarının kullanımı için verilen 10.000 adet (5.500 ikili/transit, 3.500 ikili, 1.500 transit) geçiş belgesinin tamamına yakını kullanılmıştır. 2010 yılında ikili taşıma geçiş belgesi sayısı 1.250 adet artırılmış ve toplam geçiş belgesi sayısı 11.250'ye ulaşmıştır.

Diğer taraftan, Türk taşımacıların Çek Cumhuriyeti'ne yaptığı taşımaların sayısı 2008 yılında 3.330 iken Çek Cumhuriyeti kamyonlarının ülkemize yaptığı taşıma sayısı 3.500 adet olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında krizinde etkisiyle ticaretteki daralmaya bağlı olarak bu rakamda % 7 oranında bir düşüş gözlemlenmiştir. İkili taşımalarda Çek nakliyeciler AB üyesi ülkelere geçiş ücreti vermediklerinden maliyet açısından daha avantajlı durumdadırlar.

Genel olarak, karşılıklı yük taşımacılığında, Türk taşımacıların kullanımı için verilen geçiş belgelerinin yetersizliğinden ziyade, geçiş güzergahındaki ülkelerde özellikle de Macaristan geçişindeki keyfi uygulamalar, maliyetleri artırıcı bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır.

DIŞ TİCARET

Genel Durum

Çekya'nın son dönemdeki dış ticaret verilerine bakıldığında, ihracatın 2009 – 2018 yılları arasında dalgalı bir seyir izlemekle birlikte düzenli bir yükselme grafiği çizdiği görölmektedir. 2009 yılında 112,9 milyar US\$ ihracatı bulunan Çekya, 2014 yılında 175 milyar US\$ ihracat rakamına ulaşmış ve 2018 yılında ulaştığı 202,3 milyar US\$ ihracat hacmi ile son 10 yıllık dönemde ihracatını %79,2 düzeyinde arttırmıştır. 2009 yılında 104 milyar US\$ olarak gerçekleşen ithalat ise 2014 yılında 154,5 milyar US\$ seviyesine ulaşmış ve 2018 yılında ise 184 milyar US\$ lık bir hacim yakalamıştır. Son 10 yıl incelendiğinde Çekya'nın ithalatında %75,5 luk bir artış olduğu görölmektedir. Çekya'nın dış ticareti genel olarak değerlendirildiğinde 2009 yılında 8 milyar US\$ dış ticaret fazlası veren Çekya 2018 yılında bu rakamı 18,3 milyar US\$ dış ticaret fazlasına taşımış ve %117,97 lik artış göstermiştir.

Dış Ticaret Politikası

Son derece dışa açık bir ekonomiye sahip Çek Cumhuriyeti, serbest piyasa kurallarına sıkı sıkıya bağlıdır. 2004 yılından bu yana AB üyesi olan Çek Cumhuriyeti'nde, AB ticaret politikalarını uygulamakta olup ithalatında "Ortak Gümrük Tarifesi" geçerlidir. Ülkede halen gümrük vergisi ve kota seviyeleri, gümrük vergilerinin askıya alınması, üçüncü ülkelere tanınan tercihli rejimler ve anti-damping vergi uygulamaları, yani tüm ticaret politikası tedbirleri AB seviyesinde kararlaştırılmaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Çek Cumhuriyeti'ne ihraç edilen ürünlere uygulanan tarifeler ve kısıtlamalar (Ortak Gümrük Tarifesi) hakkında güncel bilgiler, ürünün "TARIC" kodu ve menşee ülke ismi girilerek TARIC Veri Tabanından temin edilebilmektedir.

Çek mevzuatına göre ithalat edilen ürün KDV vergisine tabidir. Çek parlamentosunca 22.12.2014 tarihinde kabul edilen VAT oranları ve gelir vergisi limitlerindeki değişiklik yönetmeliği 2015 yılı başı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu değişikliğe göre; daha önce %15 (gıda maddesi ulaşım, kitap vs..) ve %21 (diğer tüm hizmet ve ürünler) olarak iki kategoride belirlenen KDV oranlarına % 10 şeklinde üçüncü bir oran eklenmiştir.

Daha önce %15 oranında KDV uygulanan bebek maması, ilaç ve kitaplara 01.01.2015 itibariyle %10 oranında KDV uygulanacaktır.

Maliye Bakanı tarafından yapılan açıklamada, 2016 yılından itibaren %15 oranında uygulanan KDV oranlarının ise %10' a indirileceği ve KDV oranları %10 ve %21 şeklinde iki oran üzerinden tahsil

edileceğini ifade edilmiştir. 2015 yılı itibariyle uygulamaya konulan yeni uygulamaya göre; ayrıca daha önce 750.000 Kron olan küçük işletmeler vergi muafiyet 1 milyon Krona yükseltilmiştir.

İthalatta KDV'ye ilave olarak yakıt ve motor yağları, bira, şarap, alkollü içkiler ile tütün mamullerinde tüketim vergisi alınmaktadır. Tüketim vergisi ürün ve miktara göre değişmekte olup Gümrük İdaresi'nce tebliğ edildikten sonra 10 gün içinde ödenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, ithalatta uygulanan KDV peşin olarak tahsil edilmemektedir. İthalatçı ödemesi gereken KDV'yi, ithal ettiği ürünü sattıktan veya üretim sürecinde kullanıp nihai ürünü sattıktan sonra ödemektedir.

Tarife Dışı Engeller

Çek Cumhuriyeti'nde, Avrupa Birliği'ne üyelik tarihi 1 Mayıs 2004 tarihinden bu yana dış ticarete ilişkin olarak AB mevzuatı uygulanmaya başlanmıştır. Dolayısıyla, ilgili AB mevzuatının gerektirdiği belgelere sahip olan ülkemiz ürünlerine yönelik, genel veya sektörel bir tarife dışı engel uygulanmamaktadır. Ayrıca, Çek Cumhuriyeti'nin ithalatında münferit bir kısıtlamaya gitmesi bu aşamada söz konusu değildir. Anti-damping ve anti sübvansiyon tedbirleri AB düzeyinde ve AB Komisyonu kararları çerçevesinde uygulanmaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Çek Cumhuriyeti ürün standartlarını AB normları ile uyumlu hale getirmiştir. ISO kalite normları 9000 serisi kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır.

AB teknik mevzuatı gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi CE işareti aranmaktadır. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

Çek Cumhuriyeti'nde gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumlu halde bulunmaktadır.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı

kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996) , yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

Çek Cumhuriyeti'nde, Çek Standartlar, Metroloji ve Test Ofisi (www.unmz.cz)(Czech Office for Standards, Metrology and Testing) standartlara ilişkin uygulamalardan sorumlu teşkilattır. AB'de standartların oluşturulma süreci sanayi tarafından önerilerek ya da AB Komisyonu tarafından zorunlu hale getirilerek başlatılmakta ve ulusal veya uluslararası alanda faaliyet gösteren bağımsız standart geliştirme kuruluşları tarafından yürütülmektedir. AB'de birçok standart ISO gibi uluslararası standart kuruluşlarının standartlarına uyarlanmaktadır. AB'de elektronik ve telekomünikasyon standartları haricinde bütün standartlar CEN (Avrupa Standartlar Komitesi) tarafından ele alınmaktadır. Standartlar CEN bünyesinde teknik komite veya çalışma grupları vasıtasıyla oluşturulmaktadır.

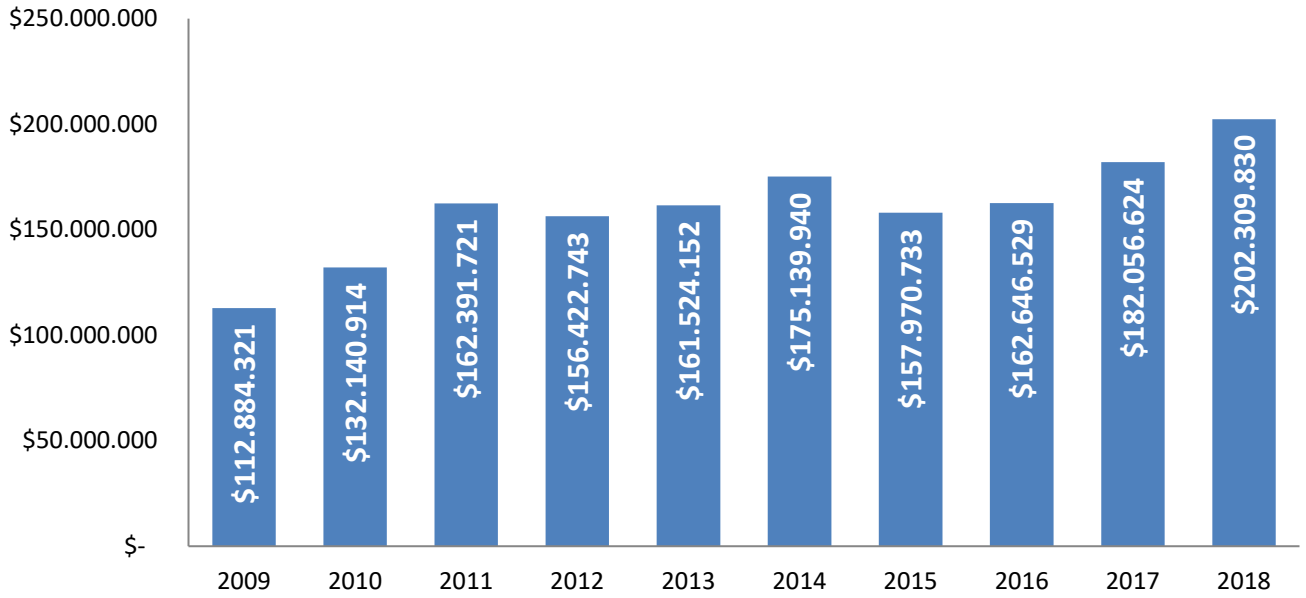
AB tarafından kabul edilen standartlar, "UNMZ" tarafından Çek Cumhuriyeti'ne adapte edilerek, yayımlanmaktadır.

Çek Cumhuriyeti'nin akreditasyon kurumu ise Çek Akreditasyon Enstitüsü'dür (CAI - Czech Accreditation Institute)(www.cia.cz). CAI tarafından akredite edilen yetkili laboratuvarlar veya sertifikalandırma kuruluşları belgelendirme yapabilmektedir.

İHRACAT

Çekya, 2009 yılında 113 milyar US\$ ihracat gerçekleştirmiştir. 2013 yılında ise 161,5 milyar US\$ ihracat gerçekleştirerek 2009-2013 yılları döneminde %42,9 büyüme sağlamıştır. 2018 yılında 202,3 milyar US\$ lık ihracat rakamına ulaşan Çekya, son 5 yıllık dönemde ise %25,3 gelişme göstermiştir.

Yıllara Göre Çekya'nın İhracatı (1000 US\$)

Kaynak: Trademap

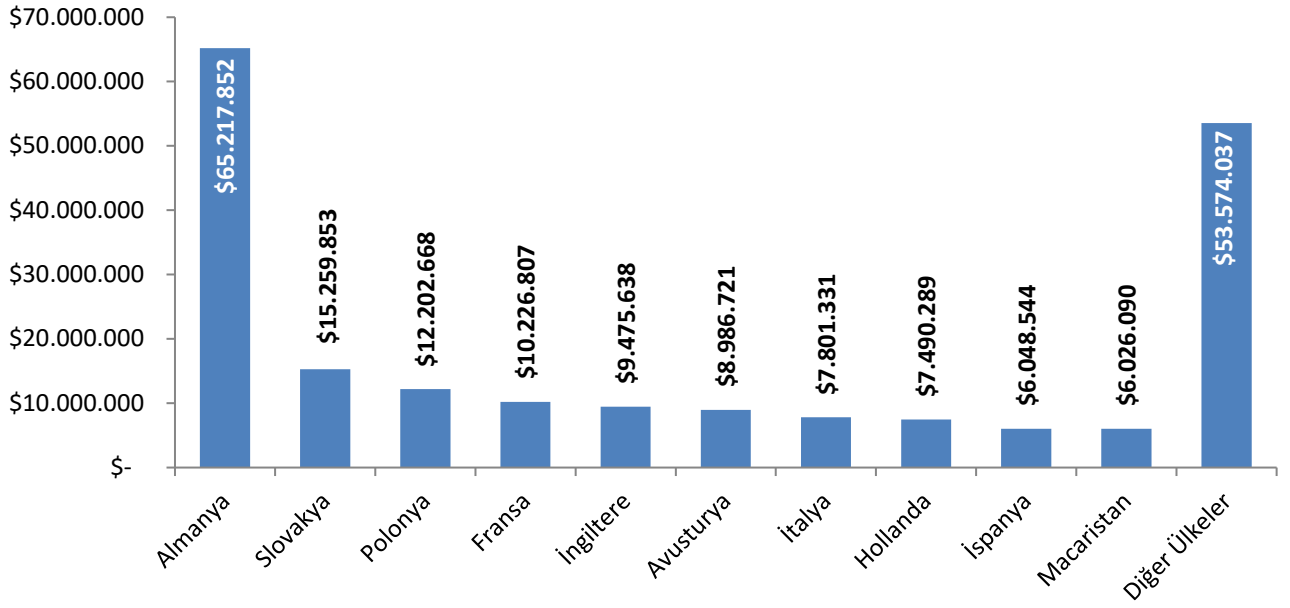
Çekya'nın ihracatındaki ilk 10 Ürün (2018, 1000 US\$)

Sektör / Ürün	2018 Yılı İhracat Değeri (1000 USD \$)
'87 Demiryolu, tramvay dışındaki araçlar	41.069.625
'84 Makine, nükleer reaktörler, kazanlar, vb	40.209.826
'85 Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları	36.472.960
'73 Demir Veya Çelikten Eşya	7.378.831
'39 Plastik ve mamülleri	7.073.399
'94 Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya	5.654.867
'72 Demir Ve Çelik	4.747.322
'90 Optik Alet Ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet Ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet Ve Cihazlar	4.191.779
'27 Mineral yakıtlar, yağlar, damıtma ürünleri, vb	4.136.898
'40 Kauçuk Ve Kauçuktan Eşya	4.092.762
Diğerleri	47.281.561
TOPLAM	202.309.830

Kaynak: Trademap

Çekya'nın, 2018 yılında gerçekleştirdiği 202,3 milyar US\$ lık ihracatın en büyük bölümünü "Demiryolu, tramvay dışındaki araçlar" almaktadır ve toplam ihracattan aldığı %20,3 'lük pay ile ilk sırada bulunmaktadır. Son 5 yıllık döneme baktığımızda ise ilk 10'da bulunan ürünlerden "Optik Alet ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet ve Cihazlar" %41,2 'lik artış ile en fazla artış gösteren ürün grubu olmuştur

Çekya'nın İhracatı ve Ülkelere göre Dağılımı (2018, 1000US\$)

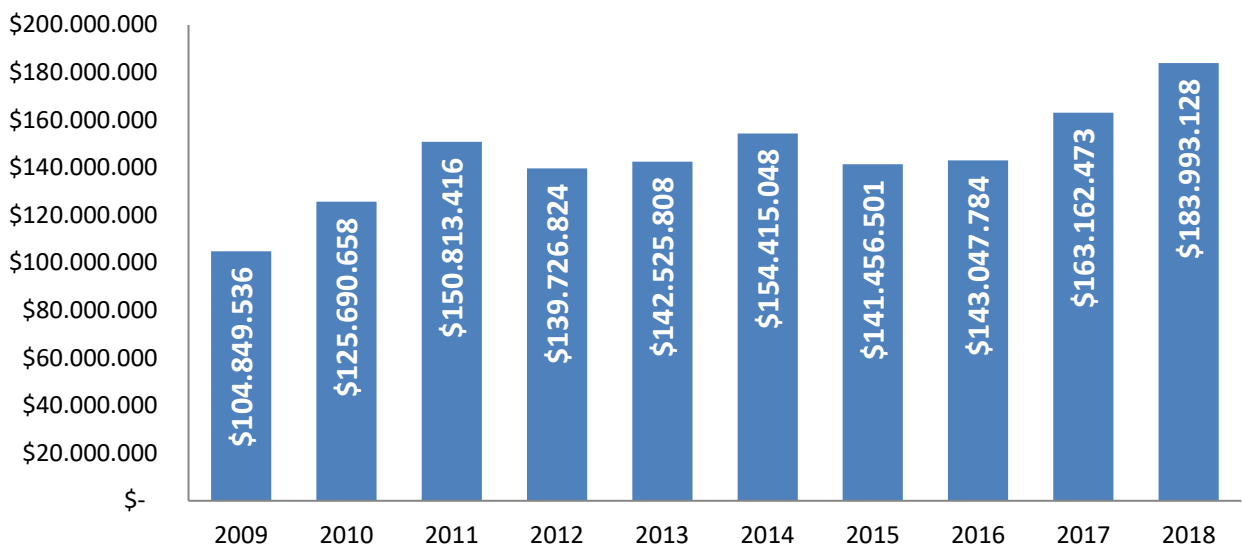
Kaynak: Trademap

2018 yılında ihracat rakamları ve ülkeler dağılımına göre yapılan grafikten de anlaşılacağı üzere Çekya'nın ihracatında ilk sırayı Almanya almaktadır. Çekya'nın ihracatında Almanya'yı Slovakya ve Polonya takip etmektedir. Türkiye Çekya'nın ihracat yaptığı pazarlar arasında büyüklük bakımından 18. sırada yer almaktadır.

İTHALAT

Çekya, 2009 yılında 104,8 milyar US\$ ithalat gerçekleştirmiştir. 2013 yılında ise 142,5 milyar US\$ ithalat gerçekleştirerek 2009-2013 yılları döneminde %35,9 büyümeye sağlanmıştır. 2018 yılında 184 milyar US\$'lik ithalat rakamına ulaşan Çekya, son 5 yıllık dönemde ise %29,1 gelişme göstermiştir.

Yıllara Göre Çekya'nın İthalatı (1000 US\$)

Kaynak: Trademap

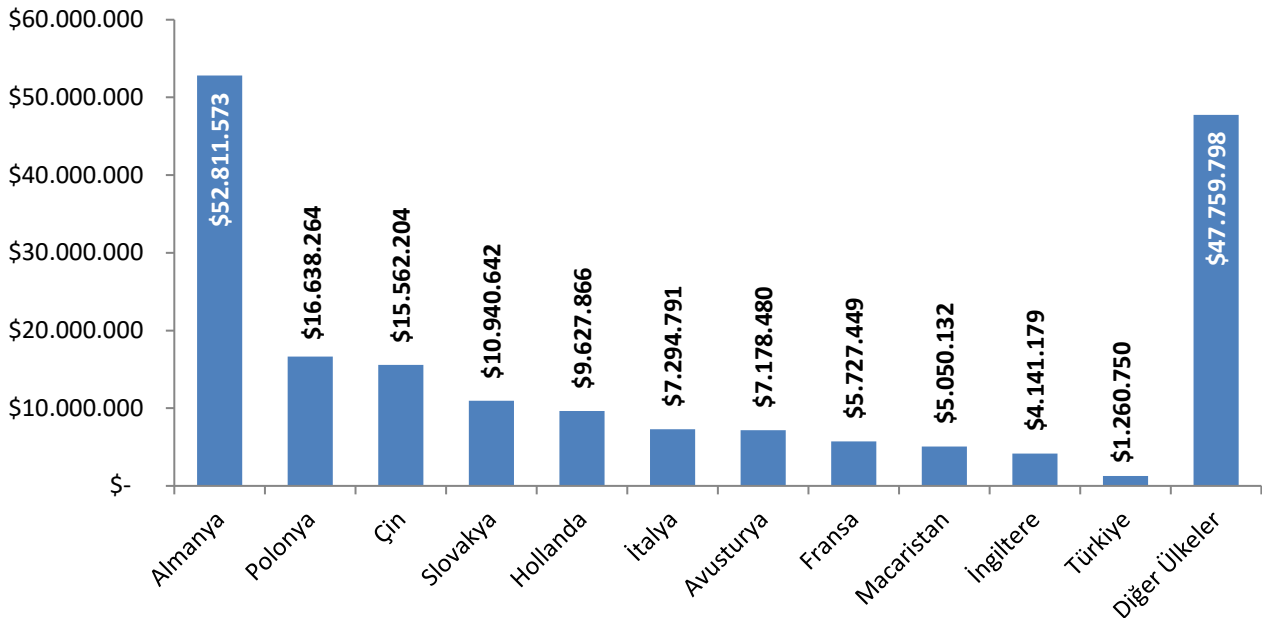
Çekya'nın İthalatında ilk 10 ürün (2018, 1000 US\$)

Sektör / Ürün	2018 Yılı İthalat Değeri
'85 Elektrik, elektronik cihazlar	36.028.696
'84 Makine, nükleer reaktörler, kazanlar, vb	31.342.839
'87 Demiryolu, tramvay dışındaki araçlar	18.541.299
'27 Mineral yakıtlar, yağlar, damıtma ürünleri, vb	11.244.919
'39 Plastik ve mamülleri	9.710.166
'72 Demir Ve Çelik	6.969.447
'73 Demir Veya Çelikten Eşya	5.202.140
'30 Eczacılık Ürünleri	5.148.498
'90 Optik, fotoğraf, teknik, tıbbi, vb cihazlar	4.265.925
'94 Mobilyalar, Tıpta veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları ve Benzeri Doldurulmuş Eşya	3.634.466
Diğerleri	51.904.733
TOPLAM	183.993.128

Kaynak: Trademap

Çekya, 2018 yılında gerçekleştirdiği 184 milyar US\$ lık ithalatın en büyük bölümünü Elektrik, elektronik cihazlar almaktadır ve toplam ihracattan aldığı 19,58 pay ile ilk sırada bulunmaktadır. Son 5 yıllık döneme baktığımızda ise ilk 10'da bulunan ürünlerden Mineral yakıtlar, yağlar, damıtma ürünleri, vb hariç tüm ürün gruplarında artış yaşandığı ve en yüksek artışın %52,61 artış oranı ile Mobilyalar, Tıpta veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşyalarda olduğu görülmektedir.

Çekya'nın İthalatı ve Ükelere Göre Dağılımı (2018, 1000 US\$)

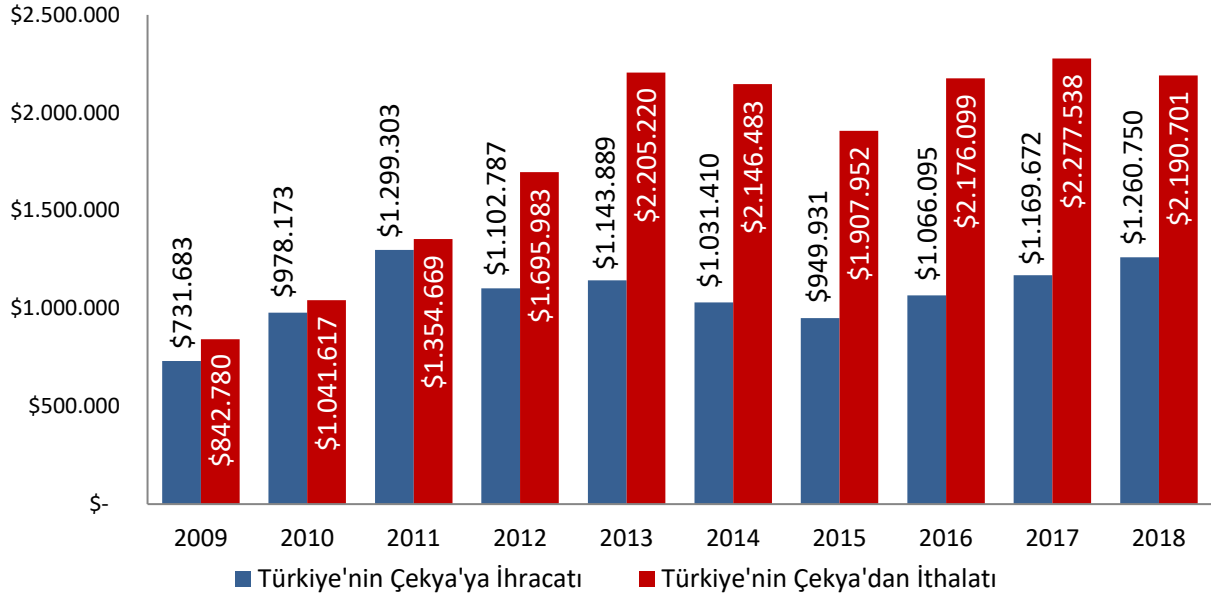

2018 yılında ithalat rakamları ve ülkeler dağılımına göre yapılan grafikten de anlaşılacağı üzere Çekya'nın ithalatında ilk sırayı Almanya almaktadır. Kolombiya'nın ithalatında Almanya'yı Polonya ve Çin takip etmektedir. Türkiye Hindistan'ın ihracat yaptığı pazarlar arasında büyüklük bakımından 22. sırada yer almaktadır.

ÇEKYA – TÜRKİYE ARASINDAKİ TİCARET

Çekya ile yapılan ikili ticaret, özellikle 2011 yılından itibaren yüksek oranda artan bir şekilde Türkiye aleyhine açık vermektedir. 2018 yılında Çekya'ya ihracatımız bir önceki yıla göre %7,8 oranında artmış ve 1,2 milyar US\$ olarak gerçekleşmiştir. İthalatımız da bir önceki yıla göre %3,8 oranında gerileyerek 2.2 milyar US\$ olmuştur. Dış ticaret dengesi aleyhimize gelişmiş ve dış ticaret açığımız 930 milyon US\$ olarak gerçekleşmiştir.

Yıllara göre Çekya - Türkiye arasındaki ithalat ve ihracat rakamları (1000US\$)

Çekya'nın Türkiye'den İthalat Yaptığı ilk 5 ürün (2018, 1.000US\$)

Fasıl	Açıklama	İthalat Değeri	Payı(%)
'84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	199.348	15,81
'87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler ve Diğer Kara Taşıtları; Aksamları	184.204	14,61
'85	Elektrikli Makina ve Cihazlar ve Bunların Aksam ve Parçaları	100.412	7,97
'94	Mobilyalar, Tıpta veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları ve Benzeri Doldurulmuş Eşya	76.014	6,03
'39	Plastikler Ve Mamulleri	73.779	5,85
	Diğer Ürünler	626.993	49,73
	Toplam	1.260.750	100

Kaynak: Trademap

Çekya'nın Türkiye'ye İhracat Yaptığı ilk 5 ürün (2018, 1.000US\$)

Fasıl	Açıklama	İthalat Değeri	Payı(%)
'87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler ve Diğer Kara Taşıtları; Aksamları	670.487	30,61
'84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar ve Aletler; Bunların Aksam ve Parçaları	592.123	27,03
'85	Elektrikli Makina ve Cihazlar ve Bunların Aksam ve Parçaları	305.529	13,95
'39	Plastikler ve Mamulleri	80.239	3,66
'90	Optik Alet ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet ve Cihazları, Tıbbi veya Cerrahi Alet ve Cihazlar; Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarı	54.569	2,49
	Diğer Ürünler	487.754	22,26
	Toplam	2.190.701	100

Kaynak:Trademap

ÇEKYA EV VE MUTFAK EŞYALARI İTHALATI

Çekya 2014 yılında 758 milyon US\$ ev ve mutfak eşyaları ithalatı yapmış olup, 2018 yılında bu değer 991,5 milyon US\$' a ulaşmıştır. Bu 5 yıllık dönemde ithalatında yaklaşık % 30,8 artış yaşanırken aynı ürün grubunda Türkiye'den ihracatı % 3 düzeyinde artış göstermiştir.

5 Yıllık Çekya Ev ve Mutfak Eşyaları İthalatı ve Ükelere Göre Dağılımı (1000 US\$)

No	Ülke	2014	2015	2016	2017	2018	2018 Payı (%)
0	Dünya Geneli	758.073	737.231	912.432	979.319	991.470	100
1	Almanya	201.668	198.855	252.020	279.717	294.082	29,66
2	Çin	150.061	153.026	188.737	197.967	158.928	16,03
3	Slovakya	45.526	63.749	76.436	83.935	109.624	11,06
4	Polonya	66.896	61.985	85.907	93.090	98.531	9,94
5	İtalya	62.079	50.947	61.591	58.677	60.375	6,09
6	İngiltere	19.349	22.382	31.616	47.448	44.441	4,48
7	Slovenya	24.482	19.607	23.392	25.503	27.696	2,79
8	Hollanda	16.230	15.660	14.331	18.638	20.838	2,10
9	Fransa	12.317	13.642	16.646	20.237	20.806	2,10
10	Macarista	33.759	17.965	15.371	19.740	20.254	2,04
11	Türkiye	17.515	14.106	16.270	17.655	18.044	1,82

Kaynak:Trademap

Çekya Ev ve Mutfak Eşyaları Ürünler Bazında İthalatı (2018, 1000 US\$)

Açıklama	İthalat Değeri	Payı(%)
Toplam	183.993.128	
Ev ve Mutfak Eşyaları Toplam	991.470	100
Metal Ev ve Mutfak Eşyaları	210.847	21,26
Plastik Ev ve Mutfak Eşyaları	158.800	16,02
Elektrikli Ev ve Mutfak Eşyaları	465.342	46,93
Cam Ev ve Mutfak Eşyaları	87.701	8,85
Seramik Ev ve Mutfak Eşyaları	68.780	6,94
Ahşap Ev ve Mutfak Eşyaları	0	0

Kaynak:Trademap

Çekya ev ve mutfak eşyaları ürünleri ithalatının tüm ürün gruplarının ithalatından aldığı pay %0,54 ve 991,5 milyon US\$ dır.

Çekya'nın Türkiye'den Ev ve Mutfak Eşyaları Ürünler Bazında İthalatı (1000 US\$)

Açıklama	İthalat Değeri 2014	İthalat Değeri 2018	Payı(%) 2018	Değişim(%) 2014-2018
Türkiye'den Toplam İthalat	1.031.410	1.260.750		
Ev ve Mutfak Eşyaları İthalatı	17.515	18.044	100	3,02
Metal Ev ve Mutfak Eşyaları	4.590	4.065	22,52	(-) 11,44
Plastik Ev ve Mutfak Eşyaları	2.310	3.305	18,32	43,07
Elektrikli Ev ve Mutfak Eşyaları	5.260	7.957	44,1	51,27
Cam Ev ve Mutfak Eşyaları	5.121	2.491	13,81	(-) 51,36
Seramik Ev ve Mutfak Eşyaları	129	226	1,25	75,19
Ahşap Ev ve Mutfak Eşyaları	105	0	0	(-) 100

Kaynak:Trademap

Türkiye'nin Çekya ev ve mutfak eşyaları ürünleri ithalatından aldığı pay %1,82 ve 18 milyon US\$ dır

Çekya Ev ve Mutfak Eşyaları Gümrük Vergisi Oranları

GTİP	Açıklama	Vergi Oranı(%)
'3924	Plastik sofralar, mutfak eşyaları	0 %
'7323	Demir ve çelik masalar ve ev eşyaları	0 %
'7013	Tablo için cam, mutfak, tuvalet ofis, vb	0 %
'7615	Alüminyum masa, mutfak, ev eşyaları	0 %
'6911	Porselen / porselen sofralar, mutfak eşyaları	0 %
'6912	Seramik sofralar, mutfak eşyaları	0 %
'8211	Kesme bıçakları (hd 82.08 o / t bıçağı) ile Bıçak	0 %
'8215	Kaşık, çatal, bıçağı ve benzeri mutfak ve sofralar	0 %
'8210	elle çalışan mekanik cihazlar,	0 %

Kaynak:Trademap

NAVLUN

İstanbul'dan Çekya'ya

20'' Konteyner için	650 \$
40'' Konteyner için	850 \$
40'' HQ Konteyner için	900 \$

Olarak alınmış olup, bahsekonu tutarlara liman masrafları ve iç taşımalar dahil edilmemiştir. Komple konteyner taşımada süre yaklaşık 7 gün olarak verilmektedir.

Faydalı Adresler

T.C. Prag Büyükelçiliği

Ahmet Necati Bigalı
Çekya Büyükelçisi

Adresi: Na Orechovce 69, 162 00 Praha-6, Czech Republic

Telefon: +420 224 311 402

Faks: +420 224 311 403

E-posta: embassy.prague@mfa.gov.tr

T.C. Prag Ticaret Müşavirliği

Abdullah Acar
Prag Ticaret Müşaviri

Adres: Ambassade De Turquie Bureau du Conseiller Commercial Na Orechovce 69 162 00 Prague
6 Czech Republic

Tel: +420 224 311 944

Faks: +420 224 311 943

E- posta: prag@ekonomi.gov.tr